

Hengellisin suomalainen sana on ”mutta”

Suomalaisen hengellisin sana on ”mutta”. Kun se ilmenee keskellä virkettä, kannattaa pidättää hengitystä ja asentaa korvat kuulolle. Tyypillisimmin sana ilmenee virkkeessä, joka alkaa sanoilla ”en ole uskovainen, *mutta*”. Sen jälkeen seuraa yleensä jotakin tärkeää, herkkää ja syvästi henkilökohtaista, joka liittyy kokemukseen elämää hipaisseesta pyhästä. Mutta-sanan jälkeisessä lauseessa ovat usein läsnä varjelus, johdatus ja selittämätön. Se on jotakin arkaa ja aavistelevaa.

Hyvällä syyllä voi miettiä, miksi suomalaiselle on tärkeää aluksi tarkentaa, että kyse ei ole uskovaisuudesta. Termi on ehkä aikain saatossa kehrännyt ympärilleen painolastia, joka liittyy tuomitsevuuteen, ehdottomuuteen ja oikeassa olemiseen. Suomenkielinen usko-sana kuulostaakin aika jyrkeltä ja napakalta – vähän kuin vasara paukahtaisi lautaan. Voi syntyä mielikuva varmuuden vaatimuksesta. Joko uskot tai et.

Uuden testamentin kreikankielinen sana *pistis*, usko, on kuitenkin reunoiltaan hengittävä ja tarkoittaa myös luottamusta. Sen suojissa on mahdollista sanoa: minulla ei ole hajuakaan mistään varmuuksista, mutta olen luottavainen.

Mutta-luottamus pitää sisällään ajatuksen, ettei ole olemassa mitään erillistä hengellistä elämää. On vain elämää. Elämä on hengellistä. Hengellisyys läpäisee elämän samalla tavalla kuin hengitys läpäisee ihmisen jokaisen solun ja kuljettaa mukanaan happea. ”Hänessä me elämme, liikumme ja olemme”, selitti apostoli Paavali, kun hän koetti avata Jumalan ideaa ateenalaisille. Pyhä ympäröi meitä. Emme voi olla erossa siitä. Joinakin hetkinä saatamme aavistaa, miten ikuinen hengittää läpi kaiken rosoisen, takkuisen ja kuolevaisen. Mutta-hetki aukeaa kuin pilkun jälkeinen lause ja päästää valoa sisään.

Kaisa Hako

Kirjoittaja on Orimattilan seurakunnan kesäteologi.